

Tips bij gevoel van controleverlies in de klas

Een positieve houding van de leerkrachten ten opzichte van de thuistaal doet wonderen voor het [welbevinden van de leerlingen](#). Toch kampen heel wat leerkrachten met een gevoel van controleverlies in hun klas.¹

Leerkrachten die durven inspelen op wat zich aandient en samen met de leerlingen goede afspraken maken over de spelregels rond thuistalen, slagen er doorgaans veel beter in om de thuistaal een plek te geven in de klas dan leerkrachten die krampachtig blijven vasthouden aan elke vorm van controle.²

Ga proactief te werk

Dit betekent dat jij, als leerkracht, actief controleert en beïnvloedt hoe en wanneer de thuistaal gebruikt wordt. Met andere woorden, maak afspraken met leerlingen over wanneer ze wel of niet hun thuistaal mogen gebruiken.

Evalueer opdrachten

Voorzie zinvolle en uitdagende taken, waarbij leerlingen moeten overleggen én hun oplossing moeten terugkoppelen naar de leerkracht of naar de klasgroep. Deze manier van werken kan deels het gevoel van controleverlies ondervangen en het zorgt ervoor dat je zicht krijgt op de ondersteuning en feedback die leerlingen elkaar geven, ook effectief is.

Bouw een vertrouwensrelatie op met leerlingen

” *Ja, maar als ze hun thuistaal spreken, zijn ze wel met de taak bezig? of zijn ze over mij aan het roddelen? (leerkracht)*

Vertrouwensrelaties tussen leerkrachten en leerlingen zijn belangrijk om de schoolprestaties van leerlingen te stimuleren³. Leerkrachten hebben er dus alle baat bij om een veilig en positief klimaat te creëren waar veel aandacht is voor het opbouwen van een vertrouwensrelatie.

¹ Afbeelding: <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.production.truspertips>

² Uit het evaluatieonderzoek van het project 'Thuistaal in onderwijs' (Ramaut, Sierens & Buyltinck, 2013)

³ Van Maele, D., & Van Houtte, M. (2011). The quality of schoollife: Teacher-student trust relationships and the organizational school context. *Social Indicators Research*, 110, 85-100.

De mate waarin vertrouwen deel uitmaakt van het klasklimaat hangt sterk samen met de stijl van de leraar:

- **Een autoritaire stijl** waarbij de leraar graag de touwtjes in handen houdt, wordt eerder gekenmerkt door een lage mate van vertrouwen in leerlingen.
- **Een laissez-faire stijl** die gekenmerkt wordt door een grote mate van vertrouwen in leerlingen maar waarbij er een gebrek is aan grenzen, komt het leer- en leefklimaat van de klas niet ten goede. Chaos duikt al snel om de hoek.
- **Een democratische stijl** waarbij er duidelijke grenzen zijn maar waar ruimte is voor inbreng van leerlingen en waar er een mate van vrijheid is voor leerlingen, zorgt voor een goede balans tussen vertrouwen in leerlingen en duidelijkheid over de wederzijdse verwachtingen en grenzen die daarmee samenhangen.

Wanneer leerlingen dus hun thuistaal op afgesproken momenten mogen spreken in de klas, zijn het proactief werken en het evalueren van de opdrachten belangrijke aandachtspunten om een democratische klascultuur in stand te houden. Enerzijds krijgen leerlingen het vertrouwen dat ze zelfstandig mogen werken in een taal die de leraar (misschien) niet begrijpt. Anderzijds bouwt de leraar grenzen en afspraken in zodat de touwtjes niet helemaal uit handen worden gegeven én leerlingen weten waaraan ze zich kunnen verwachten.

Vertrouwen in leerlingen hangt echter niet enkel samen met de stijl die de leraar hanteert. De mate van vertrouwen die leerkrachten hebben in (bepaalde groepen) leerlingen hangt ook samen met hun percepties over (de talige identiteit van) leerlingen.